

“อ้วน-ผอม” เป็นคำหยาบ ใครใช้ทักเจ้านายหว่ายทวนหลัง 50 ที!

ปัจจุบันมีให้เห็นอยู่เสมอที่คนไทยทั่วไปจะทักทายกันว่าอ้วน ว่าผอม แต่ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การทักทายกันว่าอ้วนผอม ถือเป็นคำหยาบ จึงได้ออก “ประกาศวางโทษเรื่องทักอ้วนผอม” (ณ วันพฤหัสบดี เดือน 6 ขึ้น 5 ค่ำ ปีจอจัตวาศก) ไว้ดังนี้

“...การที่มีผู้ปราศรัยทักทายเจ้านายผู้มีบรรดาศักดิ์สูง ด้วยการในพระกายทักว่าอ้วนว่าผอมนี้ เปนอัปมงคล ไม่ควรตามเหตุที่อ้างเปนหลายประการ คือคำว่าอ้วน ว่าผอม เปนคำหยาบคำต่ำคำเลวประการหนึ่ง คือเอากการที่ควรจะวิตกเปนประมาณว่าตัวชั่วในสัตว์เดียรฉานมาพูดมาเจรจาในมนุษย์มีศักดิ์สูงไม่มีประโยชน์ประการหนึ่ง คือทำให้กำเริมิ่งขวัญของกายผู้มีสิริ ด้วยการเจรจาขัดแแก่การที่โบราณห้ามมาประการหนึ่ง ซึ่งคำว่าอ้วน ว่าผอม เปนคำต่ำคำเลวหยาบนั้นฟังเอาเถิด ปากผู้ดี ๆ ที่มีอธยาศรัยเมื่อเขาจะต้องพูดว่าเจ้านายผอมไปแลอ้วนขึ้น เขาก็ยอมว่าชูประองค์แลทรงพระเจริญหรือพวงพื้ดั่งนี้โดยมาก เขาไม่ว่าอ้วนว่าผอมมิใช่หรือ...[เน้นโดยผู้เขียน]

...ก็ซึ่งข้อที่ว่าเอากการที่ควรจะวิตกเปนประมาณ ว่าตัวชั่วในสัตว์เดียรฉานมาพูดมาเจรจาว่าในมนุษย์มีศักดิ์สูงไม่มีประโยชน์นั้น คือว่าให้เห็นด้วยกันว่า การที่จะวิตกแล้วตัวผอมเปนชั่ว สรรเสริญว่าอ้วน เปนดีเปนประมาณของประโยชน์นั้น ต้องการในสัตว์เดียรฉานสองจำพวก คือสัตว์ที่เปนพาหนะจำพวกหนึ่ง สัตว์ที่จะต้องการเนื้อที่เรียกว่ามังสะเปนอาหารจำพวกหนึ่ง เมื่อผู้ใดจะซื้อหาช้างม้าโคกระบืออูฐลา ซึ่งเปนพาหนะจะใช้แรง ก็ยอมสรรเสริญสัตว์ที่อ้วนดีสัตว์ที่ผอม สัตว์ที่อ้วนมีราคามากสัตว์ที่ผอมมีราคาน้อย ถึงสัตว์ที่เปนอาหาร คือสุกรแพะแกะแลสมันกวางทรายตลอดลงไปจนเปิดไก่แลปลา บรรดาที่จะใช้เนื้อเปนอาหารผู้ซื้อหาต้องการก็เลือกหาสัตว์ที่อ้วนเพราะมีเนื้อมาก สัตว์ที่อ้วนมีราคามาก เพราะสัตว์ที่ผอมเปนสัตว์สงสัยว่าเปนสัตว์มีโรค

...ก็การทักว่าอ้วนว่าผอมนั้น เมื่อพิเคราะห์ไปเปนการเอื้อถึงชีวิตชีวัง แลผู้พูดไว้ตัวสูงเปนเหมือนดังบิดามารดา สบประมาณเจ้าของกายผู้ที่ต้องทักนั้น ให้เปนเหมือนดังเด็กๆ ไม่รู้จักรักษาตัว

พระราชบัญญัตินี้ มาว่ากล่าวเตือนสติให้ระวัง ด้วยพระสงฆ์ภิกษุทั้งหลาย เพื่อนๆ หลายนๆ เลื่อนๆ ฝ่ายข้าราชการผู้ใหญ่ๆ สูงอายุแล้ว ก็ให้กรมวังคอยเตือนห้ามปราม อย่าให้กราบทูลทักทายเกินเลยได้ หมอถวายอยู่งานถวายพระโอสถ มักใกล้ที่จะกราบทูลอย่างนี้ เมื่อเวลาใดเรียกหมอ ให้ชาวที่คอยกำชับให้ระวัง อย่าให้กราบทูลทักทายได้

ถ้าผู้ใดมีฟุ้งขึ้นกราบทุลทักทายดังนี้ จะให้ลงพระราชอาญาทวนด้วยหวาย 50 ที สังฆการีแลชาวที่ แลกรมวังอยู่ในเวรที่เกิดเหตุขึ้นนั้น จะต้องให้รับพระราชอาญาด้วยคนละ 30 ที 20 ที ตามโทษานุโทษที่ได้ ตักเตือนบ้าง แลไม่ได้ตักเตือนเลย ตามสถานที่ผู้กำกับนั้น คือถ้าในพระสงฆ์จะลงโทษแก่สังฆการี ถ้าในหมอจะ ลงโทษแก่ชาวที่ ถ้าในข้าราชการจะลงโทษแก่กรมวัง ถ้าท่านผู้ใดที่ไม่ควรจะได้รับพระราชอาญาคือพระสงฆ์ก็จะ ให้มีเบี้ยปรับถ่ายโทษตน ถึงในข้าราชการฝ่ายในเล่า เมื่อท้าวนางหรือท่านอื่นๆ จะพาผู้ใดเข้าเฝ้า ก็ให้คอย ตักเตือนห้ามปรามกำชับผู้นั้นก่อน ถ้าเกิดเหตุขึ้นเพราะผู้ที่เข้าเฝ้า จะลงโทษแก่ท่านผู้นำนั่นด้วย ตาม โทษานุโทษ”

ข้อมูลจาก

ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 ภาค 6 ประกาศปีจอ พ.ศ. 2405 ปีกุน พ.ศ. 2406 ปีชวด พ.ศ. 2407; พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงพระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์; ณ พระเมรุท้อง สนามหลวง เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2466; พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

“อ้วน-ผอม” เป็นคำหยาบ ใครใช้ทักเจ้านายหวายทวนหลัง 50 ที! [ออนไลน์] เผยแพร่วันที่ 16 มกราคม พ.ศ.

2564 เข้าถึงข้อมูลวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2564 จาก

https://www.silpa-mag.com/history/article_25485